

FOKUS PÅ ERHVERVSMÆSSIG TRÆKLATRING

/ SIDE 04

INDHOLD

- 03 Leder, Thomas Møller
- 04 Sikkerhed i toppen af skoven
- 08 Faneborg og overenskomstforhandlingerne
- 09 Ordet er frit
- 10 At tænke nyt, at nytænke mælk – på besøg hos Thise
- 12 Verdensmål i GRØNT
- 14 Rosborg Gartneri om operatørvedligehold og robotter

GRØNT

44. årgang
ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche.

UDGIVER

Det Grønne Repræsentantskab co/
Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

GRØNT redigeres af et udvalg under repræsentantskabet. Magasinet er uafhængigt af 3F og artikler i bladet er ikke nødvendigvis dækkende for repræsentantskabets holdninger.

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken
thomas.moller@3f.dk

REDAKTIONSUDVALG

Rita Olsen, 3F Aarhus Rymarken
Villiam Andersen, 3F Holstebro
Walter Markusen, 3F BJMF
Line Bjørndal, 3F Odense GOPS

INDLÆG OG ARTIKLER

Har du en god ide til en artikel eller en sag, du mener bladet skal omtale, så skriv til Morten Hansen tlf.: 2448 0023, Journalist.morten.hansen@gmail.com
Mathias Rolschau Rasmussen
tlf.: 2843 5856, mathias.rasmussen@3f.dk

OPLAG

GRØNT udsendes til 3F afdelinger med kollektivt abonnement, eksterne abonnenter, uddannelsesinstitutioner og brancheorganisationer indenfor den grønne branche.
Oplag 2. halvår 2017: 11.000 ex.
GRØNT har ca. 33.000 læsere

ANNONCESALG

Rosendahls Mediaservice
Jette Sterndorff-Jessen
Tlf. +45 76 10 11 47
jsj@rosendahls.dk
www.rosendahls-mediaservice.dk

FAGFORENINGER MED

KOLLEKTIVT ABONNEMENT

3F Bygge-, Jord og Miljøarbejdernes Fagforening København, 3F København, 3F Frederiksborg, 3F Nordøstsjælland, 3F Nordsjælland Syd, 3F Frederiksværk – Frederikssund, 3F Slagelse, 3F Storebælt, 3F Midt og Østsjælland, 3F Bornholm, 3F-Aalborg, 3F Midtjylland, 3F Bjerringbro & Omegn, 3F Randers, 3F Aarhus Rymarken, 3F Silkeborg, 3F Esbjerg, 3F Fredericia, 3F Als, 3F Skiveegnen, 3F Ringkøbing Skjern, 3F Holstebro.

FORSIDEFOTO

Forsidefoto: Morten Hansen

LAYOUT & TRYK

Rosendahls a/s · www.rosendahls.dk

DEADLINE NÆSTE UDGIVELSE

23. marts 2020

Mens vi venter på OK 20

Dette er skrevet, før vores forhandlere fra 3F har forhandlet overenskomst med Danske Anlægsgartnere og BL – Danmarks Almene Boliger. Mens jeg skriver, er der indgået et overenskomstforlig på transportområdet, som vi erfaringsmæssigt ved, kommer til at ligge tæt op anlægsgartnerområdet.

Spørgsmål 1. del:

Kan vi forvente ca. 3,20 kr. pr. time pr. år, stigning i fritvalgskontoen på 3 % over 3 år? At vi får 3 ugers øremærket barsel med løn til fædrene, ret til fri ved barns 2. sygedag og barns lægebesøg? At vi får et par uger mere med fuld løn under sygdom? At lærlingene får ret til fuld pension? Kan vi forvente, at vi ikke giver indrømmelser til arbejdsgiverne, lige som i transportforliget?

Spørgsmål 2. del:

Vil vi være tilfredse med det, de andre har fået? Vil vi acceptere, hvis vi ikke får redskaber til at bekæmpe social dumping og omgåelse af overenskomsten?

Alle forventer, at der sker sammenkædning, så alle overenskomstsresultaterne kommer til urafstemning blandt medlemmerne i én afstemning. Spørgsmålet er, om de store grupper af industriarbejdere, bygningsgartnere, butiksansatte og chauffører er tilfredse og vil stemme ja til overenskomstforligene.

Når du læser dette, er der fuld gang i debatten, om vi har fået nok i forhold til virksomhedernes overskud og direktørernes lønninger.

Diskussionerne vil fokusere på, om vi fik nok i kampen mod løndumping og omgåelse af overenskomsterne.

Jeg har kigget ud i fremtiden, da jeg skrev dette – du læser det, mens debatten er i gang.

THOMAS MØLLER
Redaktør

Vil vi være tilfredse med det, de andre har fået?

Sikkerhed i TOPPEN af skoven

■ TEKST OG FOTO MORTEN HANSEN

“Grundlæggende så skal man kunne klatre med simpelt og enkelt udstyr. Der findes en masse moderne hjælpemidler, men har man styr på de grundlæggende metoder til at bevæge sig sikkert i træerne, så kan man klare sig, hvis der bliver problemer. Ved panik vil vi automatisk gå ned til et lavere mestrede niveau, så det lavere mestrede niveau skal være klatring med simpelt og enkelt udstyr, så kan man altid bygge oven på,” siger Bent Jensen på vej ind i Grib Skov, tæt på Skovskolen og lige på kanten af Esum Sø. Her kan skovarbejdere, gartnere, arborister og andre, som arbejder i og med træerne, lære at begå sig forsvarligt i toppen af skoven.

“Hvis deltagerne er tilmeldt kurset igennem AMU, så kaldes de kursister og er det igennem en uddannelse, fx EUD, så kalder vi dem elever, men vi skelner ikke, og der er ikke forskel på indholdet af det de lærer, som regel er holdene blandede,” forklarer Bent Jensen, der i 15 år har undervist i erhvervs-mæssig træklating. Det gør han sammen med Marianne Lyhne, som er kursusleder på stedet.

Det er ikke den fysiske styrken der afgør om du er god til at klatre, det er teknikken. Derfor kommer der flere og flere kvinder i branchen. Den gode teknik slår styrken med flere længder.

“Man skal vælge den sikreste arbejds-metode, så derfor skal du helst gå op med lift, men det er ikke altid muligt, og så er det, klatringen kommer ind i billedet,” forklarer Marianne Lyhne og fortsætter: “På den måde vi klatre her, er det klatren der bestemmer, hvornår og hvordan han

eller hun skal ned på jorden. Det er med dobbeltreb og mastegjord, så man er sikker. Og du skal altid have en makker på jorden, der kan klatre op via sit udstyr og redde dig!”

Hovedet bag over

En af eleverne er for første gang på vej op i et træ. Han er kun kommet halvanden meter over jorden og kæmper med at få en form for fodfæste på den våde træstamme. Bent Jensen råber: “Læg hovedet tilbage samtidig med at du trækker. Han bruger alt for mange kræfter, han skal lige finde den rigtige måde, det kræver lidt øvelse,” siger Bent Jensen.

De to undervisere er erfarne i at lære andre, hvordan man sikkert kommer op i toppen af et træ. “Vi har undervist i Sverige, Slovenien, Island og Iran. I Iran var det sværest. Som kvinde skulle jeg jo dække mit hår til,” fortæller Marianne Lyhne, der udover undervisningen også har sit eget firma, hvor træbeskæring er en del af “varesortimentet”. “For mig er det vigtigt, at man er en god arborist, det vil sige at du er god til at beskære træet, uden at skade det. Klatring er den mest skånsomme metode til at beskære træer, der hvor liften ikke kan nå.”

Det er ikke den fysiske styrke der afgør om du er god til at klatre, det er teknikken.

“Tidligere brugte man spore til at komme op. Det gav træerne en masse sår, som næsten med det samme blev inficeret med svampe. Arbejdstilsynet har sagt god for den måde, vi nu klatrer på. Det vil sige, vi er to klatrere på en opgave og der arbejdes med et klatrereb og en mastegjordt som bruges til støttereb ved arbejde med skærende værktøj,” siger Marianne Lyhne og fortsætter:

“Det er noget helt andet end at klatre på bygninger. Det er beskæringen og træet, der er det vigtige for os. Vi træner på skovtræer, men når du kommer ind i byen, så er der kun det ene træ, og det kan ses i mange år frem i tiden, så det skal være pænt. Jeg siger til mine egne kunder, at I skal kunne se, at træet er blevet mindre eller tyndet ud, men I skal ikke kunne se, hvad jeg har skåret af.”

“Vi har lavet flere sikkerheds guidelines, hvor man ikke skal læse så meget, men kan forstå den igen-nem symboler. Det gør det meget lettere, når vi underviser i udlandet, men det er også en fordel for vores danske elever. Håndsavnen er for eksempel et farligt redskab, din tommelfinger er udsat, når du hænger oppe i træet. Der skal meget lidt til for at savtænderne går igennem og skader senerne i din tommelfinger, og det koster ca. seks ugers sygdomsmedling,” konstaterer Marianne Lyhne.

Tjek på udstyret

Alt klatreudstyr har en maksimal levetid. Produktmanualen angiver antal år og om det tælles fra produktionen eller fra ibrugtagning. Levetiden varierer fra 2 til 10 år på grej af tekstiler. Metal kan have en maksimal levetid ned til 5 år.

Udstyr, der bruges til at klatring, skal være CE mærket, produceret til en EN standard og mærket med nummeret på det prøveinstitut der har afprøvet og godkendt grejet. Grejet skal efter ibrugtagning hvert år kontrolleres af en Kom-

petent person jævnfør EN 365. Desuden kontrollerer klatrenen selv sit udstyr inden brug. “Man skal være opmærksom på, at ikke alle firmaer kan kontrollere det udstyr, vi bruger i træerne.” Der er nemlig forskel på klatreudstyr, alt efter om udstyret skal bruges til at klatre på bygninger eller i træer. Det slider meget mere på udstyret, når det bruges i træerne, men udstyret skal også kunne noget forskelligt. Et eksempel er hjelmen: der findes to typer hjelm. En til brug ved erhvervsmæssig træklating og en til almindeligt arbejde på jorden. På jorden skal hageremmen give efter for en belastning på 25 kg. Så hvis en maskine eller noget andet får fat i hjelmen, så giver remmen efter, så man ikke bliver kvalt. Men den hjelm man har på, når man klatre i træer, den skal blive siddende ved et træk på 50 kg, hvis man falder ned igennem grenene.

En anden forskel er: “Ved erhvervsmæssig klatring i træer er udstyret IKKE beregnet til fald. Men ved erhvervsmæssig klatring i industri på for eksempel bygning eller vindmøller, der kan man falde i udstyret. Udstyret er elastisk, det er det ikke

Alt grej skal være sporbart. Hver enkelt del skal kunne spores og vi skal kunne do-kumentere, hvor meget det har været brugt. En af forskellene fra den rekreative klatring, fx i bjerge er, at vores reb kan du ikke falde i. De er ikke elastiske. Så du kan ikke falde i rebet uden at komme til skade. Men du kan heller ikke falde uden at ramme grene, siger Bent Jensen.

Fakta om udstyr og brug

- Skal være produceret til en EN standard og CE mærket af et godkendt prøveinstitut
- Klatregrejet må ikke være for gammelt eller for slidt
- Hvert enkelt stykke udstyr skal kunne spores tilbage til produktionen. Det betyder, at alt udstyr skal være mærket, og der føres logbog over de årlige eftersyn af udstyret.
- Alt udstyr kontrolleres af en Kompetent person mindst en gang om året, dette føres i logbogen.
- Hver gang udstyrets bruges tjekker man udstyret visuelt.
- Er du i tvivl om udstyret er skadet – så kasser det.

Du kan finde mere viden i vejledningen “Erhvervsmæssig træklating, branchevejledning om arbejds-miljø ved erhvervsmæssig træklating”.

Find vejledningen her: <https://skovskolen.ku.dk/om/nyheder/ny-branchevejledning/>

til træklating. “Falder man et par meter inden udstyret griber en, så har man jo allerede ramt en gren,” siger Bent Jensen.

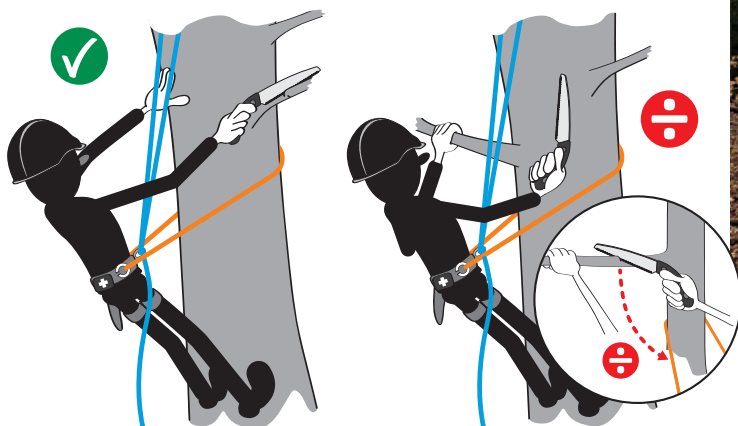
Hvordan bliver jeg arborist?

- Finder en praktikplads eller kvoteplads som arborist
- Tager uddannelsen Skov- og Naturtekniker med specialet Arborist
eller
- Tager AMU kurser indenfor motorsav, træklating og træpleje

Vil kursisten eller eleven have international godkendelse af sin uddannelse, har man mulighed for at tage en certificering som European Tree Worker (ETW). Certificeringen omfatter en eksamen i bl. a. plantning, beskæring, førstehjælp og klatring. Certificeringen overvåges af udefra kommende censorer.

Vi har lavet flere sikkerheds guidelines, hvor man ikke skal læse så meget, men kan forstå den igennem symboler.

En dygtig klatre belaster ikke træet eller grenen han arbejder ved. Han står ikke på grenen, men hænger i klatrerebet og støtter på grenen. På den måde er belastningen mindst. Jeg kan se på lang afstand om det er en dygtig klatre, siger Marianne Lyhne.

“Måske lige voldsomt nok, når demonstrationer begynder at spærre trafikken, men hvis man ikke føler man man ikke bliver hørt, så kan jeg jo godt forstå det,” siger Morten Sørensen.

Faneborg og overenskomstforhandlingerne

■ TEKST OG FOTO MORTEN HANSEN

Den 3. februar begyndte overenskomstforhandlingerne på det grønne område. Morten Sørensen er mødt op for at støtte forhandlingerne. “Det er første gang, jeg prøver det her, men det er bestemt ikke sidste gang. Det er vigtigt, at vi støtter vores forhandlere,” siger Morten Sørensen, der til dagligt er maskinfører og AMR’er i anlægsgartnerfirmaet OK Nygaards afdeling i Taastrup.

Foran 3Fs hovedkontor på hjørnet Nyropsgade og Kampmannsgade i København er en gruppe fagligt aktive og sympatisører fra det grønne område stimlet sammen. De har faner med og bannere med teksten “Sammen om OK 2020”.

I nogle år det måske været knapt så mainstream og populært at være faglig aktiv og bruge sin ytringsfrihed i den brede offentlighed for bedre løn- og arbejdsforhold, men i 2020 virker det som om, at faglige konflikter, demonstrationer, strejker og deslige igen er in. “Men der er jo nok en grund til, at det bliver populært nu igen,” siger Morten Sørensen inden de

klapper forhandlingerne ind til det første møde med arbejdsgiverne. Der er opbakning fra blandt andet malerne og medlemmer af BJMF, der er 3F-afdelingen i Valby. Byggefagenes forhandlere går indtil møde lidt senere og der bakker de grønne, fagligt aktive også op. Det sker lidt længere nede ad Nyropsgade.

I skrivende stund er en række overenskomster bl.a. på transportområdet, industriens- og byggeriets-område faldet på plads, men vi venter stadig på det grønne

område. Der er gået tre uger siden faneborgens: “Nu har jeg lige imellemtiden været på kursus, hvor nogle af dem fra industrien var med, de troede det ville blive et nej til overenskomsten. De håbede det blev et nej. De var ikke tilfredse. Så vi skal nok ikke læne os for meget op ad den.”

Pension og løn under sygdom er vigtigt

“Lige præcis den med fuld løn under sygdom, synes jeg er vigtig, og så er det sidsygt vigtigt at lærlinge skal have fuld pension fra dag et af.... det er vigtigt. Men vi får nok ikke det hele, så må forhandlerne prioritere. Måske skal der også være bedre vilkår til forældre med små børn, det har jeg ikke selv mere,” siger Morten Sørensen.

“Umiddelbart, så går tingene i den rigtige retning, men tingene tager tid. Rom blev heller ikke bygget på en dag. Jeg kunne godt tænke mig at være en flue på væggen til de afsluttende forhandlinger. Det kunne virkelig godt,” slutter Morten Sørensen.

ORDET ER FRIT

I dette nummer af GRØNT har vi givet ordet frit. Man er altid velkommen til at sende indslag og oplæg til redaktionen, hvor man kan fortælle hvad man har på hjerte, anderledes betragtninger mv.

I dette nummer er det Steve Belting, gruppebestyrelsesmedlem i Den Grønne Gruppe, tovholder i Grøn Gruppe Region Syddanmark og faglig sekretær hos 3F Aabenraa.

Ordet er frit:

Når man er sin egen største fjende

Bølgerne går højt for tiden. Det er nemlig en nærmest religiøs højtidelighed i fagbevægelsen, når der forhandles overenskomst.

Med mottoet 'Sammen om OK 2020' er der lagt i ovnen til solidaritet og fællesfront for ordentlige resultater.

Selvom det kun er dele af de grønne områder, der forhandles på i øjeblikket, må man dog stadig skele til resultaterne.

Industriforliget er det helt store emne, for det baner vejen og lægger rammerne, både økonomisk men også på de bløde og hårde værdier. Diskussionerne går til tider højt og fjerner til dels fokus fra det fælles tredje emne... resultatet. Der er dog trods alt en overhængende trussel mod vores Danske Model og især de afsmittende effekter af manglende værn i samtlige af vores overenskomster.

Vikarbureauudviklingen

Hvis man kigger på nogle af de største arbejdsgivere i vores lille danske land, så er det vikarbureauerne.

Det understreger blot, hvilken udvikling vi er ude i, når arbejdsgivere ikke ansætter direkte, men kører med 14-dages-kontrakter for at undgå anciennitetsbestemte goder.

Jeg anser det som en af de største trusler mod vores arbejdsmarked, og så kan man altid konspirere i, hvilke politiske partier der har hvilke interesser i den udvikling.

Hvis vi lige holder fokus på det faglige, så må vi efter min mening ikke bare læne os tilbage og håbe, at problemet forsvinder af sig selv, for det gør det ikke.

Jeg havde sådan set engang en forhåbning om, at når bare arbejdsudbuddet blev stort nok, så ville vikarerne blive fastansat af frygt for manglende arbejdskraft, men det blev desværre ikke tilfældet.

Her mener jeg, vi skal tage ansvar. For en ting er, hvad TR og medlemmer ønsker forhandlet – og det skal selvfølgelig sættes højt på dagsorden – men når det er sagt, så sidder vi også med et ansvar, når vi ser en bekymrende udvikling i det, vi kalder Working Poor, som langsomt men sikkert sniger sig ind på alle vores områder.

Prekære ansættelsesformer vinder frem

Det gør de på nogle områder ret ubemærket, da man rekrutterer i udlandet, og ovenikøbet under dække af praktikanter eller lign.

Ofte med mellemmand, der får betaling, og så er vi ude i menneskehandel-lignende forhold:

Padborg-sagen (Kurt Beier) – eller den nylige Kinesersag, hvor kokke nærmest var slaver, er vel to grove eksempler for meget.

Om vi snakker gule arbejdsgiverforeninger, vikarer, praktikanter, nyttejobbere eller virksomheder helt uden overenskomster, så er det alt med henblik på at få det hele for det halve.

Vi må og skal efter min mening finde fællesskabets stærke side frem og forhandle værn mod løndumping, som er den allerstørste trussel mod vores arbejdsmarked.

Det nytter ikke at tale de få op, når størstedelen trækker det ned

Både hos svine- og kvæglandmænd har jeg efterhånden set alle slags krumspring

for at undgå både overenskomst eller regulerede løn- og arbejdsforhold – I det hele taget nytter det ikke at tale de få op, når størstedelen trækker det ned!

Det er ikke i orden at ansætte en fodermester og dernæst betale praktikantløn for så at kunne undgå hjemsendelse efter et år.

Det er ikke i orden, at man trækker 4-5 gange husleje fra den ansattes løn for at få nogle af pengene hjem igen og dermed i virkeligheden underbetaler sine udenlandske praktikanter eller fodermestre.

Og det er ikke i orden, at vi ikke sørger for, at vikarer på den ene eller anden måde garanteres en ordentlig ansættelse, når de har været i firmaet 3-4 måneder.

Jeg håber, at alle vores faglige forhandlere kommer hjem med noget, vi vil kunne bruge både i år, men også i næste års forhandlinger.

Gør din pligt, kræv din ret.

Steve
3FAabenraa

At tænke nyt, at nytænke mælk - på besøg hos Thise

Tidligere har Magasinet GRØNT bragt en artikel om 'mælk ad libitum', hvor landbrugsuddannet på én af de to gårde, Rasmus Vestergaard Madsen, fortalte. I dette nummer har magasinet været i det nordjyske for at besøge Thise Mejeri.

■ TEKST MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN · FOTO THISE MEJERI

Virksomheden er kendt i hele landet for deres gode produkter

Det var én af de ting, som Tina Bak-Hansen fra 3F Skive-egnen knyttede til mejeriet. Og det kunne jeg selv nikke genkendende til. Jeg kender godt en række af Thises produkter. Det er spændende og interessant i sig selv. Tina kunne derudover fortælle, at Thise er en arbejdsplads, hvor medarbejderne bliver i mange år, og at der er sammenhold, en god ånd og stolthed over det arbejde, man laver.

Derfor glædede jeg mig til at tage turen til Roslev og Thise Mejeri, hvor jeg havde en aftale med direktøren, Poul Johannes Pedersen.

På programmet har vi aftalt at snakke om de produkter, som de er så kendte for, og hvor dyrevelfærden står højt på dagsordenen.

I et tidligere nummer af GRØNT, skrev vi om 'Mælk ad libitum'. Kan du gøre os lidt klogere på disse nye initiativer og produkter?

"Der er en stigende interesse for dyrevelfærd, og i den sammenhæng er der mange meninger om den opholdstid, som kalven kan og må få hos moderkoen eller ammentanten.

Da der var landmænd, der har produceret på den her måde, hvor kalvene dier læn-

ge, så tænkte jeg: Nu er det på tide, at vi prøver at sende det produkt ud til kunderne som og have det på markedet. Det passer formidabelt ind i den serie, som vi i forvejen har lanceret gennem årene.

Vi lytter til forbrugerne og til, hvad de siger – 'Der Kunde ist König' – og det bestræber vi os på at overholde – Men selvfølgelig i overensstemmelse med vores eget verdensbillede i forhold til produkt og baggrunden for produkterne," fortæller Poul.

'Mælk ad libitum' er det tredje specielle produkt i en serie fra Thise

"Ja, 'Mælk ad libitum' er den tredje i rækken af specielle mælk indenfor bare et par år.

Vi lancerede 'Græsmælk' for at par år siden, hvor dyrevelfærden også er i højsædet, og hvor det samtidig er en anden og mere bæredygtig måde at producere på: Man har her en mælkeproduktion på en gård, hvor køerne udelukkende får græs-baseret foder hele året. Det kalder man også "feed no food", fordi koen udelukkende får foder, som kun den kan omsætte. Den får ikke kraftfoder med stivelse og fedt, som mennesker kan spise.

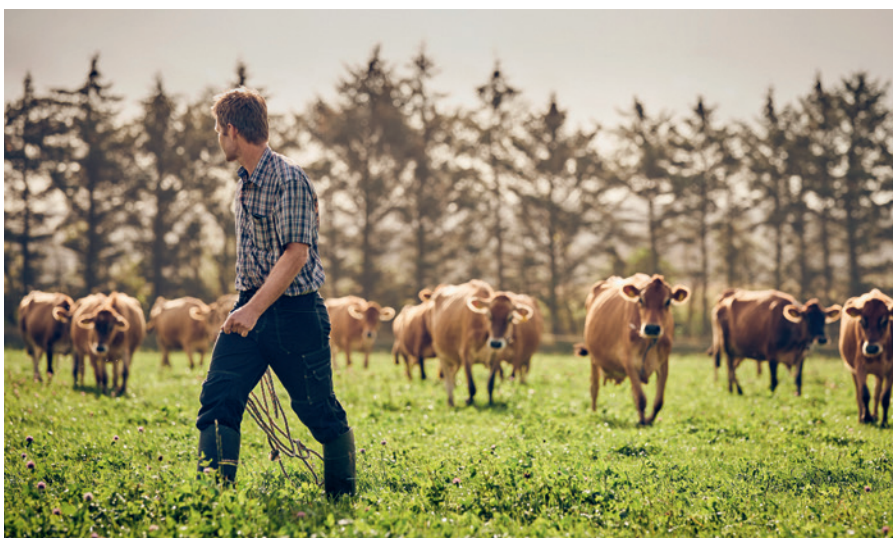
Det er klart, at koen ville kunne producere mere, hvis den fik kraftfoderet, men vi ville gerne lancere en mælk, hvor koen kommer "back to basic" og kun får græs, som er dens naturlige fødekilde evolutionsmæssigt set. Det passer rigtig godt ind i de bæredygtige dagsordner, der er indenfor landbruget," lyder det fra Poul.

I er kendt i hele landet for jeres produkter – Hvad gør disse specielle mælketyper så – ja – specielle? Kan du indføre os lidt?

“Vi har fået megen opmærksomhed på baggrund af disse produkter. Vi lancerede også ‘Urmælk’ for godt tre år siden, hvor mælken ved nogle besætninger har en speciel casein- og proteinopbygning. Nogle forskere mener, at netop den proteinopbygning er bedre for fordøjelsen hos mennesker. Vi har så genetisk undersøgt dyrene, adskilt dem fra hinanden og brugt de køer, der hedder ‘A2-køer’. Grunden til, at vi kalder det ‘Urmælk’, er, at disse køers mælk i forhold til proteinindholdet minder meget om mælken fra de helt gamle racer, vi oprindeligt havde i Danmark

“Gennem historien har man ikke avlet på f.eks. A2-køer som sådan. Der har man mere avlet med henblik på, at køerne f.eks. skulle få stærke ben eller yver. Men med disse køer står vi med nogle, der minder om de helt gamle racer.”

Med så mange forskellige typer mælk må det kræve nogle specielle redskaber og logistikløsninger?

“Vi har flere tankbiler, og de er bygget op på den samme måde med fem adskilte rum. Der kan være 35.000 liter i hver bil, men det må man ikke køre med, så vi kører med 30.000 liter sådan cirka. Vi begyndte med at adskille mælken i forhold til kvægracer, og nu opdeler vi også efter de specielle produktioner: Urmælk, Græsmælk og Mælk ad libitum. Vi har i hvert fald 10 forskellige typer mælk, så det er en kabale i forhold til, hvor mælken skal hentes fra, hvor ofte og hvilken det er, men den kabale går op. Og de mange opdelinger i tankene gør den effektiv.

Thise har en højautomatiseret industriel produktion, hvor mælken også er adskilt, når den når frem til mejeriet. Industriel produktion forstået på den måde, at vi f.eks. kan tappe 4.000 liter ‘Mælk ad libitum’ om dagen, og det samme system kan køre 30.000 liter ‘Minimælk’ igennem. Thise er et udviklingsmejeri med en opdateret produktionskapacitet – også et udviklingsmejeri i forhold til teknologi og opbygning. Det er vores styrke.

Det gør, at vi har lettere ved at lave de her nye produkter. Fremtiden for mejerierne er automation – særligt for os, der arbejder med så komplekse produktioner, er automatisering og intelligent teknologi vejen frem.”

Fakta

- Ca. 35 pct. af proteinerne i mælk er beta-casein. Proteinet findes i tre genetiske varianter – også kendt som A1, A2 og B2
- A2 beta-casein adskiller sig fra de andre varianter ved ikke at udløse et særligt bioaktivt peptid, når proteinet nedbrydes i fordøjelseskanalen. Peptidet fra A1 kaldes også BCM7
- Det er netop dannelsen af BCM7, som forskere mener kan være problematisk i forhold til at fremme en række sygdomme som diabetes, hjertesygdomme og autisme. Der mangler dog stadig undersøgelser, der endeligt kan slå fast, om mælk fra A1-køer fremmer sygdommene. Hypotesen er omvendt heller ikke afkræftet
- Størstedelen af den mælk, der drikkes i den vestlige verden, er A1-mælk. Det er dog muligt at teste mælken og opdrætte malkekvæg, der udelukkende producerer A2-mælk
- Kvægracer med et højt niveau af A2 er køer af racen Guernsey, men også Jerseykøer producerer mælk med et højt indhold af A2. Det er netop kvægracen Jersey, som Thise har stor erfaring med.

Verdensmål i GRØNT

I 2015 vedtog FN de 17 verdensmål for bæredygtig udvikling, der skal indfries inden 2030: "Verdensmålene for bæredygtig udvikling er 17 mål, der tilsammen skal sætte os på kurs mod en mere bæredygtig fremtid, hvor ingen lades i stikken."

■ **TEKST** MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN

Verdensmål nr. 11

I det forrige nummer af GRØNT blev verdensmål nr. 8 behandlet: "Mindre Ulighed". I dette nummer fortsætter vi med at arbejde med de 17 verdensmål.

Jeg har valgt at se nærmere på nr. 11, "Bæredygtige byer og lokalsamfund". En overskrift som er svær ikke at ønske for fremtiden. Jeg har taget de GRØNNE briller på, og GRØNT vinkler i en artikelse-rie, hvordan verdensmålene kan sættes i forbindelse med, hvad der rører sig på det grønne område. Hvad er på vej, hvad kunne være på vej. Fakta og diskussioner. En anderledes og alsidig afdækning af de 17 verdensmål med vores grønne briller på.

Bæredygtige byer og lokalsamfund – GRØNT

Der findes mange relevante emner at skrive om i forbindelse med denne overskrift, hvorfor det har været nødvendigt at afgrænse skarpt.

Jeg har her valgt at kigge på 'Grønne tage'.

I en tid, hvor byfortætningen i de større byer stiger, og klimaet spiller en stor rolle, har både anlægsgartnerbranchen og de virksomheder, som producerer og leverer 'Grønne tage', en løsning, der er relevant og bæredygtig – både i storbyerne og ude i de mindre lokalsamfund. Det er de miljømæssige forbindelser og den positive indvirken, der gør det relevant at skrive om fordelene ved netop 'Grønne tage'.

Den femte facade med regnvandshåndtering, biodiversitet og temperaturkontrol

Jeg har talt med Anders Bjørnlund, der arbejder for Buus Anlægsgartner AVS.

Biodiversitet, temperaturregulering og bæredygtig regnvandshåndtering – på et og samme tag.

De har været med herhjemme lige siden 2004 i forbindelse med 'Grønne tage'. De bruger Sedum til deres tagløsninger – eller stenurt, som den også hedder på dansk. En meget tørketolerant planteslægt med bæredygtige gevinster, hvor der samtidig kan vælges mange forskellige kombinationer.

"Man taler meget om global- og urban opvedning. I mange byer er tagene oftest dækket af tagpap – sort tagpap – og lægger du et termometer på sådan et sort tag på en varm sommerdag, vil termometeret komme op omkring 70 grader. Men hvis du så installerer et sedumtag og lægger samme termometer herpå, så vil det vise ca. den samme temperatur som luften. Det er en effektiv temperaturregulering – Så med et sedumtag reduceres varmeudstråling fra tagene.

I dag ser vi mange store bygninger med store glaspartier grundet krav til lysindfald. Det gør, at bygningerne bliver varmet kraftigt op, når solen skinner, og derfor er det dyrt at køle de samme bygninger ned. Det vil sige, at der bliver brugt rigtig meget energi hele året. Faktisk bruges der mere energi på at køle en sådan bygning ned om sommeren, end der bruges på at varme den op om vinteren," fortæller Anders Bjørnlund.

I forhold til temperaturregulering, så er 'Grønne tage' særdeles effektive. Når det er vinter, fungerer de som isolering i kraft af, at de kan holde på varmen i bygningen. Om sommeren derimod, når solens stråler står på, så fordampes vandet gradvist i jorden, hvilket jævnt afkøler taget.

“Derudover har sedumtagene biodiversitet: biller, andre insekter og smådyr, f.eks. bier og humlebier. Det skaber nye levesteder til dem – f.eks. inde i byen, hvor de ikke har kunnet overleve før. Vi skaber et liv for biodiversiteten, når vi skaber ‘Grønne tage’ i stedet for sorte tagpaptage.”

De ‘Grønne tage’ har også en bæredygtig effekt på regnvandshåndteringen?

“Det har de i den grad. Sedumtagene gør det, at når det f.eks. regner kraftigt, så siver regnen først ned gennem planteopbygningen, hvor sedumtaget optager alt den væde, det kan og forsinker resten. Ved almindelige tage vil regnen løbe lige ned i tagrenderne og dernæst i kloakkerne, hvor kraftig regn hurtigt skaber en overbelastning.

Om sommeren er sedumtaget tørt og varmt, og kommer der en regnbyge, vil

man opleve, at byen slet ikke afgiver vand til kloakken, fordi vandet bliver optaget i planteopbygningen – Og da den samtidig er varm, så fordampes regnen hurtigt,” siger Anders Bjørnlund.

Vi har i Danmark gennem en længere periode oplevet øgede mængder af nedbør, hvilket gør det nødvendigt og også attraktivt at nytænke håndtering af regnvand. Det kan ske gennem f.eks. regnvandsbassiner eller som i nærværende artikel med ‘Grønne tage’. Ifølge Buus Anlægsgartner A/S kan et fladt, grønt tag optage helt op til 80 % regnvand årligt, hvilket, som Anders Bjørnlund også nævner, aflaster kloakkerne og dermed reducerer risikoen for oversvømmelser af ejendomme og kældre.

Altså regnvandshåndtering, biodiversitet og temperaturkontrol i en og samme løsning.

De ‘Grønne tage’ har også en bæredygtig effekt på regnvandshåndteringen?

FN'S VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

Rosborg Gartneri om operatørvedligehold og robotter

Gartneriet fik lavet en skræddersyet uddannelsesplan i samarbejde med Den Grønne Konsulentjeneste.

■ TEKST MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN

Vi har talt med Trine Hannibalsen om, hvad hun og kollegaerne har fået tilegnet sig af nyttig viden og nyttige kompetencer fremadrettet.

”Vi startede med at få en grundlæggende indførelse i el og elektronik. Derudover skulle vi lære at skrive vedligeholdelsesplaner, så der hele tiden er et overblik – så man på forhånd ved, f.eks. hvornår de forskellige maskiner skal rengøres. Det, vi også får ud af de vedligeholdelsesplaner, er, at vi bliver bedre rustet til at opdage fejl, før de sker. Kurset koncentrerer sig meget om, at vi skulle lytte og lære maskinerne bedre at kende, sådan at vi

Trine Hannibalsen.

Afskæringsmaskine.

kan reagere, hvis en maskine f.eks. begynder at lyde bare lidt anderledes.

Vi har f.eks. nogle meget lange transportbånd, hvor der sidder nogle små motorer, og hvis de begynder at have en lille form for mislyd eller begynder at smådryppe med olie, så kan vi handle på det og rapportere hurtigt. Så det har været en indførelse for mig og mine kollegaer, sådan at vi alle sammen har fået et udvidet indblik i de maskiner, som vi arbejder med i det daglige.

Rent praktisk blev vi på dagen delt op i to hold, og det var godt blandet, så vi kom omkring nogle forskellige arbejdsstationer. Man kunne virkelig mærke, at der blev taget ejerskab for maskinerne i gartneriet. Måden kurset på gartneriet var bygget op på fungerede rigtig godt.

Kurset bliver jo skræddersyet efter vores behov, da det jo finder sted på vores arbejdsplads og dermed tager udgangspunkt i de maskiner, som vi reelt arbejder med. Det er ikke et kursus i maskiner generelt – nej, det er et kursus i vores egne maskiner, og det opfylder jo vores behov 1:1.”

De nye typer kurser gennem Den Grønne Konsulentjeneste falder på et tørt sted

”Jeg har igennem nogle år selv efterspurgt kurser, der har haft fokus på de automatiserede processer, fordi vi får flere maskiner i branchen, og det kræver derfor også flere kompetencer. Det har derfor været rigtig givtigt, at det nu i et samarbejde med Den Grønne Konsulentjeneste og EUC Lillebælt har været muligt at påbegynde lige præcist det.

Jeg har igennem nogle år selv efterspurgt kurser, der har haft fokus på de automatiserede processer, fordi vi får flere maskiner i branchen, og det kræver derfor også flere kompetencer.

Vandingsmaskine.

Og rigtig godt at vi i forbindelse med tilrettelæggelsen af kurset havde en dialog med folkene bag, hvor vi som nævnt fik det skræddersyet sådan, at der blev taget hensyn til vores dagligdag. Vi kan ikke tage folk ud af produktionen i f.eks. 14 dage – Men kurset fandt sted på vores arbejdsplads, og det fungerede bare lige efter hensigten. Det har vi simpelthen været så glade for.

Det var også spændende med en dag i roboternes tegn, hvor vi fik et indblik i, hvad f.eks. en robotarm kan og ikke kan i forhold til vores arbejds gange. Det har været et rigtig godt forløb indtil videre, og vi har været virkelig glade for, at Den Grønne Konsulenttjeneste har skabt de her nye typer kursus. Nu har vi en bred og nødvendig viden om vores egne maskiner – og maskiner i det hele taget.

Den Grønne Konsulenttjeneste er en gratis fælles tjeneste, som GLS-A, 3F, HK og Dansk Metal står bag

De grønne erhverv udvikler sig hele tiden, og der opstår løbende nye krav til kompetencer. Efteruddannelser og kurser er derfor afgørende. Men hvordan finder man de relevante uddannelser og kurser?

GLS-A, 3F, HK og Dansk Metal har dannet Den Grønne Konsulenttjeneste, fordi vi gerne vil gøre det nemt at få overblik over, hvad der findes af relevante efteruddannelser og kurser inden for de grønne erhverv.

Ud over at give overblik, så du hurtigt kan vælge, står vi klar til at sparre med dig. Vi rådgiver også, når du skal planlægge forløb, eller hvis du har spørgsmål omkring finansiering, afvikling og gennemførelse af kurser eller efteruddannelse for alle medarbejdergrupper.

Kontakt Lotte Julin Bock for mere information om muligheden for kurser eller for en snak om efteruddannelsesmuligheder i din virksomhed.

LOTTE JULIN BOCK
Konsulent for efter- og videreuddannelse

Tlf. +45 8740 3412
Mobil +45 2942 8416
Mail ljb@gls-a.dk
www.dgkt.dk

100% ELEKTRISK
TP 175 MOBILE

TP – RELIABLE WOOD CHIPPING

Linddana A/S • Tlf. +45 75 80 52 00 • linddana.com

Den Grønne Landsbrancheklubs Årsmøde 2020

D. 27- 29. april 2020 på Langsøhus.
Tilmeld dig i din lokale 3F afdeling.

KORT OM PROGRAMMET

Mandag:

- Beretning fra Landsbrancheklub
v/*Flemming Grønsund*
- Nyt fra Den Grønne Gruppe
v/*Peter Kaae Holm*
- Søren Heisel og Abdi Hedayat fra Naturhistorisk Museum, konservator på Zoologisk Museum fortæller om sit arbejde – lige fra at hente hvaler op på danske strande og skyde dem til samling af gamle dinosaur.
- Magasinet Grønt holder Generalforsamling

Tirsdag:

- Oplæg fra Pensiondanmark om ny efteruddannelsesportal, Tur til Aqua Silkeborg, Foredraget "Styr lige dit kropssprog"
v/*Henrik Rasmussen og Branchetid.*

Onsdag:

- Branchetid – I kan få en forsmag på Branchetid hos Gartneri og Planteskole på denne side.

OBS: Branchetid hos gartneri/planteskole

På det kommende årsmøde i Den Grønne Gruppe får gartneri/planteskole besøg af Anne Marie Hillebro i branchetid d. 28/4 kl. 9.

Anne Marie Hillebro har arbejdet i plantebranchen hele livet. Hun er vokset op i et gartneri, har arbejdet i blomsterbutik, undervist i blomsterinspiration, været eksportsælger af planter og været markedsanalytiker for GASA.

De sidste mange år har hun arbejdet med markedsføring af planter.

I dag har hun sit eget kreative markedsføringsbureau (Hillebro.com), hvor hun bl.a. holder foredrag, bloggerevents og sætter messestande op.

Anne Marie Hillebro vil give os et oplæg om planter, forbrugere og trends.

Billedet er fra et bloggerevent afholdt ved Gartneriet Pedersen.

AKTIVITETSKALENDER / Den Grønne Gruppe 2020

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
OK20 konference for gartnere, greenkeepere og service-medarbejdere	12. marts 2020	3F Odense GOPS	FIU: 2034-20-00-09
Årsmøde i Landsbrancheklubben for 3F's medlemmer ved kirke og kirkegårde, 3f.dk/kirkegaardsansatte	20.-21. marts	Langsø Hus	FIU: 1999-20-42-03
Den Grønne Landsbrancheklubs årsmøde	27.-29. april 2020	Langsøhus	FIU: 2034-20-00-03
OK kursus for tillidsvalgte og fagligt aktive anlægsgartnere	04.-06. maj 2020	Rørvig Centret	FIU: 2034-20-00-01
OK kursus for tillidsvalgte og fagligt aktive mejeriarbejdere og chauffører	05.-06. maj 2020	LaugesensHave	FIU: 2034-20-00-04
Akkordtidskurant Anlægsgartnerier – for tillidsvalgte og fagligt aktive	06.-07. maj 2020	Rørvig Centret	FIU: 2034-20-00-02
Netværkskonference for afdelingernes fagligt valgte og ansatte indenfor Den Grønne Gruppe	25.-26. maj 2020	LaugesensHave	FIU: 1999-20-01-07
Netværkskonference for TR og AMR udenfor Arla Foods mejerierne	02.-03. juni 2020	Agerskov Kro	lgr@nnf.dk
OK kursus for tillidsvalgte og medlemmer inden for agroindustrien	02.-04. juni 2020	Langsøhus	FIU: 2034-20-00-10
OK kursus for tillidsvalgte og fagligt aktive gartnere under BL	15.-16. juni 2020	Smålandshavet	FIU: 2034-20-00-05
OK kursus for tillidsvalgte og fagligt aktive på gartnerier og planteskoler	24.-25. september 2020	Rørvig Centret	FIU: 2034-20-00-07
Grønt Ambassadørkursus	29. sept. - 01. okt. 2020	Smålandshavet	FIU: 4071-20-00-04
OK kursus for tillidsvalgte og fagligt aktive – HedeDanmark	01.-02. oktober 2020	Rørvig Centret	FIU: 2034-20-00-06
Opfølgningsdag, Grønt Ambassadørkursus	27. oktober 2020	Smålandshavet	FIU: 4072-20-00-04

Husk at sende emner til aktivitetsskalendarer til redaktion@dengronneportal.dk

GRØNT – Magasinet for anlægsgartnere / blomsterbindere / groundsmen / dyrepassere / elever / frilandsgartnere / gartneriarbejdere / landarbejdere / greenkeepere / agro-industrien / dyreassistenter / maskinfører / planteskolegartnere / servicegartnere / skovarbejdere / væksthusgartnere / kirkegårdsansatte / grønne gårdmænd / jordbrugsteknologer